

### KALICI BARIŞ - LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI (24 Temmuz 1923)

#### LOZAN'A GİDEN YOL VE HAZIRLIK SÜRECİ

##### ❖ İtilaf Devletleri'nin Kurnaz Planı:

Kurtuluş Savaşı askeri başarısının ardından barış görüşmeleri için İtilaf Devletleri hem **TBMM'yi** hem de **Osmanlı Hükümeti'ni** birlikte davet ettiler.

**Amaçları:** İki hükümet arasında "ikilik" (kargaşa) çıkararak Türk tarafını zayıf düşürmek ve istediklerini kabul ettirmektir.

##### TBMM'nin Kesin Hamlesi:

##### Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922):

- ❖ Bu planı bozmak isteyen TBMM, 1 Kasım 1922'de Saltanatı kaldırmıştır.

**LGS YORUMU:** Saltanatın kaldırılmasıyla Osmanlı Devleti resmen sona ermiş ve TBMM, Türk milletinin "tek temsilcisi" olarak konferansa katılmıştır.

#### TÜRK HEYETİ VE KIRMIZI ÇİZGİLERİMİZ

- ❖ Konferansa gidecek heyetin başkanı olarak **İsmet Paşa** seçilmiştir. Bunun sebebi, Mudanya Ateşkesi'ndeki başarısıdır.

##### Mustafa Kemal'in "Taviz Yok" Dediği İki Konu (Kırmızı Çizgiler):

- ❖ Mustafa Kemal, heyetten iki konuda asla geri adım atılmamasını istemiştir:

1. **Ermeni Yurdu Meselesi:** Toprak bütünlüğümüzü korumak için.
2. **Kapitülasyonlar:** Ekonomik bağımsızlığımızı sağlamak için.

**HEDEF:** Misak-ı Milli'yi (Milli Yemin) gerçekleştirmektir.

##### Görüşmelerin Kesilmesi (4 Şubat 1923):

- Kapitülasyonlar ve dış borçlar konusunda anlaşmazlık çıkınca görüşmeler kesilmiştir.
- İsmet Paşa Ankara'ya dönmüş ve orduya "Savaş Hazırlığı" emri verilmiştir.
- Kararlılığımızı gören devletler geri adım atmış ve 23 Nisan 1923'te görüşmeler tekrar başlamıştır.

### LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI KARARLARI

#### A) Sınırlar İle İlgili Kararlar \*

**Yunanistan Sınırı:** Meriç Nehri sınır kabul edildi.

- **Ege Adaları:** Gökçeada ve Bozcaada Türkiye'ye, diğer adalar Yunanistan'a bırakıldı.
- **Suriye Sınırı:** Ankara Antlaşması esas alındı (Hatay sınırlarımız dışında kaldı - Taviz).
- **Irak Sınırı (Musul Sorunu):** Konferansta **ÇÖZÜLEMİYEN TEK KONU** budur. İki ülke (Türkiye-İngiltere) arasındaki görüşmelere bırakılmıştır.

#### B) Ekonomik Bağımsızlık Kararları

- **Kapitülasyonlar:** Tamamen kaldırıldı. Böylece ekonomik bağımsızlığımızın önündeki en büyük engel kalkmış oldu.
- **Dış Borçlar:** Düyun-u Umumiye idaresi kaldırıldı. Osmanlı borçları, imparatorluktan ayrılan devletler arasında paylaştırıldı. Türkiye payına düşeni taksitler halinde ödemeyi kabul etti.

#### C) Egemenlik Hakları ve İç İşleri

- **Azınlıklar:** Ülkedeki tüm azınlıklar "Türk Vatandaşı" kabul edildi.

✚ **Amaç:** Avrupalı devletlerin "azınlık haklarını" bahane ederek iç işlerimize karışmasını engellemek.

- **Yabancı Okullar:** Hepsi Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlandı ve Türk kanunlarına uyma zorunluluğu getirildi.
- **Patrikhane:** Siyasi yetkileri elinden alındı, sadece dini kurum olarak İstanbul'da kalmasına izin verildi.

#### D) Boğazlar Meselesi

**Karar:** Boğazların yönetimi, başkanı Türk olan uluslararası bir **KOMİSYONA** bırakıldı. Ayrıca Boğazların her iki yakası askerden arındırılacaktı.

#### LGS ANALİZİ (OLUMSUZ):

- Komisyonun olması **Egemenlik haklarımızı** zedeler.
- Asker olmaması **Güvenliğimizi** tehlikeye atar.

### E) Mübadele ve Savaş Tazminatı

- **Nüfus Mübadelesi (Değişimi):** Anadolu'daki Rumlar ile Yunanistan'daki Türklerin yer değiştirmesine karar verildi.  
• **İstisna:** İstanbul'daki Rumlar ve Batı Trakya'daki Türkler yerleşik (etabli) sayılarak göçten muaf tutuldu.
- **Savaş Tazminatı:** Yunanistan savaş suçlusu olduğunu kabul etti ve tazminat olarak **Karaağaç'ı** (Edirne'de bir yer) Türkiye'ye verdi.

### SEVR VE LOZAN KARŞILAŞTIRMASI

| Konu            | SEVR (Ölüm Fermanı)              | LOZAN (Bağımsızlık Belgesi)            |
|-----------------|----------------------------------|----------------------------------------|
| Sınırlar        | Anadolu paylaşılmıştı.           | Bugünkü sınırlar büyük ölçüde çizildi. |
| Kapitülasyonlar | Genişletilerek devam ediyordu.   | <b>TAMAMEN KALDIRILDI.</b>             |
| Azınlıklar      | Ayrıcalıklı haklara sahipti.     | Eşit Türk vatandaşı sayıldı.           |
| Ordu            | Terhis edilmiş (dağıtılmış) idi. | Sınırlama yok (Boğazlar hariç).        |

### LOZAN ANTLAŞMASI'NIN ÖNEMİ VE LGS İPUÇLARI

#### Antlaşmanın Tarihi Önemi:

1. Yeni Türk Devleti'nin bağımsızlığı tüm dünya tarafından resmen tanındı.
2. Milli Mücadele ve I. Dünya Savaşı resmen sona erdi.
3. Sevr Antlaşması tarihe gömüldü (geçersiz kılındı).
4. Lozan, "Türkiye Cumhuriyeti'nin Tapu Senedi" olarak kabul edilir.
5. I. Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanıp günümüzde hala geçerliliğini koruyan tek antlaşmadır.

**Mustafa Kemal'in Yorumu:** Atatürk, Nutuk'ta Lozan için; *"Türk milletine karşı hazırlanan büyük suikastın (Sevr) sonuçsuz kaldığını bildiren bir belgedir."* demiştir.

### ⚠ LGS İÇİN KRİTİK NOTLAR (UNUTMA!) ⚠

- **Çözülemeyen Tek Konu:** Irak Sınırı (Musul Meselesi).
- **Egemenliği Kısıtlayan Konu:** Boğazlar Komisyonu'nun varlığı.
- **Tam Bağımsızlık Zaferi:** Kapitülasyonların kaldırılması (Ekonomik bağımsızlık).
- **Misak-ı Milli'den Verilen Tavizler:** Hatay, Boğazlar (yönetimi), Musul (çözülememesi).
- **İç İşlerine Karışılmasını Önleyen Hamle:** Azınlıkların "Türk vatandaşı" sayılması.